

BEWEGINGSAGOOG 1

Angerenstein
SPORT & BEWEGEN

COLOFON

Uitgeverij: Edu'Actief b.v.
0522-235235
info@edu-actief.nl
www.edu-actief.nl

Auteurs: Bert Geenen
Inhoudelijke redactie: CIOS Nederland, Bert Geenen

Titel: Bewegingsagoog 1
ISBN: 978 90 372 7 680
Eerste druk/Eerste oplage
Beeld met dank aan: Shutterstock.com (Byelikova Oksana, PeterBraakmann, Gertran, ID1974, StanislawTokarski), Het DolhuysHaarlem.

© Edu'Actief b.v. 2017

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Edu'Actief, te vinden op www.edu-actief.nl.

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord	7
Leereenheid 1	De coördinator sport- en bewegingsagogie	9
	Casus	11
	Theorie	12
	1.1 De coördinator sport- en bewegingsagogie	12
	1.2 Kwaliteiten van de bewegingsagoog	22
	1.3 De professionele houding van de bewegingsagoog	27
	1.4 Doelgroepen binnen de bewegingsagogie	37
	Verwerkingsopdrachten	42
Leereenheid 2	Achtergronden van de bewegingsagogiek	47
	Casus	48
	Theorie	49
	2.1 Bewegingsagogiek	49
	2.2 Uitgangspunten van de bewegingsagogiek	56
	2.3 Het belang van bewegen	61
	2.4 Het belang van bewegen voor specifieke doelgroepen	73
	2.5 Lichaamsplan, lichaamsbesef en lichaamsidee	84
	Verwerkingsopdrachten	90
Leereenheid 3	Bewegingsagogische strategieën	95
	Casus	96
	Theorie	98
	3.1 Strategieën binnen de bewegingsagogie	98
	3.2 Basisbenadering of primaire activering	101
	3.3 Bewegingsactivering	106
	3.4 Bewegingsonderwijs	110
	3.5 Bewegingsrecreatie	113
	3.6 Psychomotorische therapie	116
	Verwerkingsopdrachten	125

Leereenheid 4	Sporten met een beperking	131
	Casus	132
	Theorie	134
	4.1 Sport als bewegingsagogische strategie	134
	4.2 Gehandicaptensport Nederland	141
	4.3 Sportdeelname door mensen met een beperking	144
	Verwerkingsopdrachten	168
Leereenheid 5	Visies en vakconcepten	175
	Casus	176
	Theorie	177
	5.1 Visies op bewegen	177
	5.2 Vakconcepten	185
	5.3 Visie op mensen die anders zijn	195
	Verwerkingsopdrachten	203
Leereenheid 6	Ontwikkelingen en beleid binnen zorg en welzijn	207
	Casus	209
	Theorie	211
	6.1 Missie, visie en beleid	211
	6.2 Beleidsplan	215
	6.3 Beleidsinstrumenten	220
	6.4 Zorgmodellen	226
	6.5 Ontwikkelingen in de gezondheidszorg	236
	6.6 Ontwikkelingen in de jeugdzorg	244
	6.7 Gezondheidsbeleid	247
	Verwerkingsopdrachten	256
Leereenheid 7	Bewegingsdiagnostiek	263
	Casus	264
	Theorie	265
	7.1 Het belang van een goede beeldvorming	265
	7.2 Bewegingsdiagnostische methoden	268
	7.3 Leerlingvolgsysteem	290
	Verwerkingsopdrachten	296

Leereenheid 8	Het opstellen van een bewegingsagogisch plan	303
	Casus	304
	Theorie	305
	8.1 Planmatig werken	305
	8.2 De voordelen van planmatig werken	309
	8.3 Diversiteit aan plannen	317
	8.4 De inhoud van het ondersteuningsplan	323
	8.5 De inhoud van het bewegingsagogisch plan	334
	Verwerkingsopdrachten	348
Leereenheid 9	De bewegingsagoog als begeleider	355
	Casus	356
	Theorie	357
	9.1 Agogische kwaliteiten	357
	9.2 Veiligheid	363
	9.3 Teamrollen	367
	9.4 Samenwerken in een team	379
	Verwerkingsopdrachten	384
Leereenheid 10	Specifieke begeleidingsmethoden	391
	Casus	393
	Theorie	395
	10.1 Interventies en methoden	395
	10.2 Gedragstherapeutische methoden	398
	10.3 Methoden binnen de verstandelijkgehandicaptenzorg	407
	10.4 Methoden binnen de ouderenzorg	421
	10.5 Methoden binnen de psychiatrie	424
	10.6 Methoden binnen de jeugdzorg	430
	10.7 Methoden binnen het speciaal onderwijs	437
	Verwerkingsopdrachten	443
Leereenheid 11	Omgaan met agressie	453
	Casus	455

Theorie	456
11.1 Wat is agressie?	456
11.2 Opvattingen over agressie	460
11.3 Agressie binnen de samenleving	463
11.4 Risicofactoren van agressiviteit	468
11.5 Het agressiemodel	481
11.6 Omgaan met en voorkomen van agressie	488
11.7 Signaleringsplan Amaranth	491
Verwerkingsopdrachten	497
Leereenheid 12 De bewegingsagoog en diversiteit	507
Casus	508
Theorie	510
12.1 Verschil in sociaaleconomische status	510
12.2 Diversiteit in gezinsvormen	519
12.3 Diversiteit in religieuze achtergrond	526
12.4 Interculturele opvoeding	536
12.5 Interculturele psychiatrie	543
Verwerkingsopdrachten	548

VOORWOORD

Angerenstein SB (Sport en Bewegen) is een complete serie leermiddelen voor het kwalificatiedossier Sport en Bewegen. Angerenstein SB bestaat uit boeken met theorie en opdrachten, online verdiepingsstof en digitale toetsen.

Dit boek is een van de vijf boeken voor de basiskerntaken van het kwalificatiedossier Sport en Bewegen op mbo-niveau 3 en 4. In het volgende schema staan de boeken van Angerenstein SB.

Niveau 4	<u>Coördinator buurt, onderwijs en sport</u> • BOS-medewerker	<u>Coördinator sport, bewegen en gezondheid</u> • Sport, bewegen en gezondheid, deel 1• Sport, bewegen en gezondheid, deel 2
	<u>Coördinator sport- en bewegingsagogie</u> • Bewegingsagoog, deel 1• Bewegingsagoog, deel 2	<u>Coördinator sportinstructie, training en coaching</u>
Niveau 3	<u>Sport- en bewegingsleider</u> • De sportleider als lesgever (kerntaak 1, deel A)• De sportleider als begeleider, deel 1 (kerntaak 1, deel B)• De sportleider als begeleider, deel 2 (kerntaak 1, deel B)• De sportleider als trainer-coach (kerntaak 1, deel C)• De sportleider als organisator en SB-functionaris (kerntaken 2 en 3)	

De opbouw van de leereenheden

Ieder boek bevat leereenheden die de sport- en bewegingsleider in opleiding gedurende zijn of haar opleiding veelvuldig zal raadplegen. Deze leereenheden bestaan uit:

- theorie (+ online verdiepingsstof)
- casuïstiek
- verwerkingsopdrachten
- digitale toetsen.

Theorie

De leereenheden bevatten de informatie die relevant is voor de sport- en bewegingsleider in opleiding. De theorie wordt verlevendigd met voorbeelden uit het SB-werkveld. Aanvullende informatie vind je in de verdiepingsstof die beschikbaar is op www.angerenstein.nl/sb.

Casus

De casus bestaat meestal een situatie waar een sport- en bewegingsleider tegenaan kan lopen in beroepspraktijk. Aan de hand van een aantal kennis- en vaardigheidsoopdrachten probeer je te bedenken wat je het best in deze situatie zou kunnen doen.

Verwerkingsopdrachten

Bij iedere paragraaf van een leereenheid hoort een aantal verwerkingsopdrachten. Deze opdrachten helpen je de informatie uit de theorie te verwerken. Doordat je actief met de informatie aan de slag gaat, onthoud je de informatie beter. Bij iedere opdracht staat welk theoriedeel je kunt gebruiken om de opdracht op te lossen.

Je kunt zelf kiezen of je de opdrachten alleen maakt of met een groepje. Ook is het mogelijk om de opdrachten eerst alleen te maken en daarna met een groepje medestudenten. Bij sommige opdrachten, zoals de woordspin, werk je in een groepje. Je kunt zelf kiezen welke opdrachten je maakt. Soms zit er voor een deel overlap in de opdrachten. De opdrachten worden langzaam maar zeker moeilijker. Bij de eerste opdrachten ligt het accent op kennis, bij de laatste opdrachten gaat het meer om het begrijpen en toepassen.

Verwijzingen

Bij sommige verwerkingsopdrachten of theorie staat een verwijzing naar de website van Angerenstein SB. Daar vind je dan de bron (bijvoorbeeld een filmpje, afbeelding of website) die je nodig hebt bij het maken van de opdracht.

Digitale toetsen

Bij iedere leereenheid kun je een nulmeting doen waarmee je kunt laten zien wat je al kent en kunt. Je weet dan bijvoorbeeld aan welke onderwerpen je nog extra aandacht moet besteden. Zodra je een leereenheid hebt afgerond, kun je een eindtoets maken. Daarmee laat je zien wat je hebt geleerd. Beide toetsen bevatten vragen over alle leerdoelen van de leereenheid.

Veel plezier en succes met het werken met Angerenstein SB!

01

DE COÖRDINATOR SPORT- EN BEWEGINGSAGOGIE

De coördinator sport- en bewegingsagogie werkt met zeer uiteenlopende individuele deelnemers en groepen. Het gaat om mensen met een of meerdere beperkingen op het gebied van lichamelijk, sociaal, psychisch of cognitief functioneren. Ook de doelen waaraan de bewegingsagoog werkt lopen behoorlijk uiteen. Deze kunnen het bijdragen aan de participatie en integratie van bepaalde individuen of groepen zijn, maar het kan ook gaan om activering, bewegingsvaardigheden, sociale vaardigheden en het versterken van persoonlijke eigenschappen.

Als coördinator sport- en bewegingsagogie werk je meestal samen met andere disciplines. Dat kunnen medewerkers zijn vanuit een (para)medische of agogische discipline. Zo'n multidisciplinair team stelt een plan op voor de betreffende cliënt. Op basis van dit plan stelt de bewegingsagoog een bewegingsagogisch plan op. Het plan kan ook betrekking hebben op een bepaalde groep deelnemers met eventueel individuele accenten.

Om de doelstellingen te bereiken maakt de bewegingsagoog gericht gebruik van uiteenlopende sport- en bewegingsactiviteiten, organisatievormen, groeperingsvormen en didactische werkvormen.

Daarnaast verricht de bewegingsagoog nog allerlei overige werkzaamheden, zoals rapporteren, vergaderen, archiveren en het organiseren van, meestal sportieve, overige activiteiten. Tot slot wordt van de bewegingsagoog verwacht dat hij de afdeling ook beleidsmatig ondersteunt.

Deze leereenheid besteedt aandacht aan de functie, de taken, het werkveld en de kwaliteiten van de coördinator sport- en bewegingsagogie. Aangezien de bewegingsagoog te maken heeft met complexe, soms kwetsbare doelgroepen, krijgt de professionele houding van de bewegingsagoog speciale aandacht. Tot slot gaan we in op de verschillende doelgroepen waarmee de sport- en bewegingsagoog te maken kan krijgen.

De inhoud van deze leereenheid

- 1.1 De coördinator sport- en bewegingsagogie
- 1.2 Kwaliteiten van de bewegingsagoog
- 1.3 De professionele houding van de bewegingsagoog
- 1.4 Doelgroepen binnen de bewegingsagogie